

تربیت در سایه آزادی و انضباط

(از دیدگاه روسو و کانت)

مؤلف:

ارسلان غفاری

(کارشناس ارشد فلسفه تعلیم و تربیت)

- سرشناسه : غفاری، ارسلان، ۱۳۵۷
- عنوان و نام پدیدآور : تربیت در سایه آزادی و انضباط (از دیدگاه روسو و کانت)
- مشخصات نشر : تهران : پالیز سخن، ۱۳۹۳
- مشخصات ظاهری : ۱۶۰ ص.، مصور
- شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۸۲۹-۴-۸
- وضعیت فهرست‌نویسی : فبای مختصر
- یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی :
- http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
- شماره کتاب‌شناسی ملی : ۳۷۸۱۹۶۶

انتشارات پالیزسخن

تربیت در سایه آزادی و انضباط

(از دیدگاه روسو و کانت)

ارسلان غفاری

طراح جلد : سمانه تقوی میلانی

صفحه آرا : حبیب مصطفایی

چاپ اول : تهران، ۱۳۹۴

تعداد : ۵۰۰ نسخه

قیمت : ۱۲۰۰۰۰ ریال

پیشگفتار

تعلیم و تربیت آدمی کاری پُر آرج و در عین حال بسیار وقت گیر است و همچنین بازده و اثربخشی آن در درازمدت نمایان می شود. ارزش آن از این جهت می باشد که انسانیت هر فرد به تربیتش بستگی دارد. که اگر این تربیت در شرایط مطلوب صورت گیرد، به فردی با شخصیت، سالم و دارای روحی متعالی تبدیل می شود و اگر تربیت وی در شرایط نامطلوب صورت گیرد و با این که مورد غفلت واقع شود، چه بسا که گوهر آدمیت خود را از دست بدهد. ارزش تعلیم و تربیت آدمی و زبان هایی که بر اثر فقدان یا نقصان آن دامن گیر فرد و جامعه تواند شد، از سونی، و احتمال انحراف آن از مسیر صحیح در مدت نسبتاً طولانی رشد کودک از سوی دیگر، ایجاب می کند که فعالیت های این حیطه، مورد توجه ویژه و مداوم قرار گیرد و تمهیدات مربوط به کنترل و هدایت آن با آینده نگری و دوراندیشی کامل صورت گیرد.

امروزه تمامی کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه بر این امر متفق القولند که ترسیم آینده هر کشور منوط به کیفیت در تعلیم و تربیت کنونی جامعه می باشد. شواهد تجربی گرچه در این خصوص شاید کمتر جلوه کند ولی برای اثبات این گفته کانت، که «بشر تنها با تعلیم و تربیت آدم تواند شد و آدمی چیزی جز آنچه تربیت از او می سازد نیست» کفایت می کند و روی هم رفته این که تعلیم و تربیت تنها راه تحقق انسان واقعی و به تبع آن وسیله منحصر بفرد دسترسی به جوامع کمال مطلوب است، سندی است که امروزه صاحب نظران جملگی برآنند. و مسلم است که داشتن مربی خوب یعنی آشنا به اصول و روش ها و شیوه های آموزش و پرورش و بهره مند از شخصیت سالم، مقدم بر داشتن ادارات و مدارس نو و مجهز است زیرا مربی تربیت یافته می تواند موقعیت و بستَر را - هر چند واجد همه شرایط مطلوب نباشد - به یک محیط مناسب برای رشد و تکامل طبیعی سالم و مطلوب - که هدف نهایی تربیت مطلوب است - تبدیل کند.

در فرایند تربیت هزاران نکته باریک تر از مو وجود دارد که یکی از این مسائل، رابطه آزادی و انضباط در تربیت می باشد. عدم درک صحیح و درست از آزادی و

انضباط در فرایند تربیت نه تنها کژی در اندیشه را موجب می‌شود، بلکه نارسایی در عمل و ضایع ساختن محصول تربیت را به دنبال دارد. شک نیست برای کنترل افراد در مصرف آزادی و رعایت اصول و ضوابط انضباطی، ناظران و عاملانی باید حضور داشته باشند که به کنترل، راهنمایی و مراقبت بپردازند که می‌توان از این عناصر به پدر و مادر، معلم و مربیان، اجتماع و دولت یاد کرد که باید امر نظارت و راهنمایی را بر عهده بگیرند. برای جهت‌دهی نسل به رعایت اصول و ضوابط آزادی و انضباط، این مهم است که مسئولیتی را که بر کودک محول می‌کنیم در صورت رعایت آن، به تحسین و تشویق او بپردازیم و در صورتی که کودک و نوجوان از مرزهای آزادی یا مرزهای تعیین شده گامی فراتر نهد، در آن صورت لازم است که وارد عمل شده و از عوامل بازدارنده از قبیل، تذکر، راهنمایی، تنبیح، محروم کردن و ... استفاده کرد.

در این کتاب ابتدا نگاهی اجمالی به مفاهیم تربیت و هدف‌های آن و ارتباط آن با اخلاق، پیشرفت، خلاصیت و هم‌برداخته شده و سپس به بررسی رابطه آزادی و انضباط از دیدگاه مربیان بزرگ، کانت و روسو پرداخته و دیدگاه‌های هر کدام در مورد آزادی و انضباط، و وجوه اشتراک و افتراق هر کدام در باره آزادی و انضباط، همچنین با توجه به مقتضیات مورد بررسی قرار داده است. در این منظور، در ابتدا تعاریف مختلف آزادی و انضباط و سپس دیدگاه‌های مختلف و متعدد مکاتب، روان‌شناسان و صاحب‌نظران در تعلیم و تربیت به خصوص کانت و روسو یادآور شده و نقاط ضعف و قوت هر کدام از این دو موضوع بررسی شده است و سپس به تحلیل آراء، مفاهیم و عقاید آن‌ها و برقراری ارتباط مفهومی پرداخته است.

در پایان لازم می‌دانم از استاد ارجمند، جناب آقای دکتر ابوالفضل غفاری (عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد) که با نهایت مساعدت و راهنمایی، بنده را در جهت بهینه‌سازی این کتاب یاری رساندند، صمیمانه تشکر کنم. امید است این کتاب مورد توجه والدین، مربیان و تمامی کسانی که در حوزه تربیت فعالیت دارند، مفید واقع شود. (انشاء...)

فهرست

صفحه	عنوان
۱۴	فصل اول
۱۵	معنی و مفهوم تربیت
۱۸	علم تربیت
۱۹	اهداف تربیت
۲۳	اصول تربیت
۲۵	ارزش‌شناسی و تربیت
۲۶	روش تربیت
۲۷	هنر و تربیت
۲۸	اخلاق و تربیت
۳۱	فصل دوم
۳۲	مقدمه
۳۶	اهمیت آزادی و انضباط
۴۰	معنی و مفهوم آزادی
۴۲	ماهیت آزادی
۴۳	انواع تفسیرها برای آزادی
۴۳	انواع آزادی
۴۷	معنا و مفهوم انضباط
۴۸	ماهیت انضباط
۵۰	انواع انضباط
۵۱	قانون‌های طبیعی
۵۱	قانون‌های اجتماعی

۵۲	 عقیده عمومی
۵۲	 وجدان
۵۳	 انواع دیدگاه‌ها
۵۳	 دیدگاه اسلام
۵۶	 دیدگاه عربیان غرب
۵۹	 نظریه‌های تربیتی
۶۹	 نقش مدرسه
۶۹	 نقش معلم
۷۱	 آزادی معلم
۷۱	 مدارس سستی (انضباط شدید)
۷۲	 نقش خانواده
۷۶	 مراحل تربیت از دیدگاه اسلام
۷۶	 هفت سال اول
۷۸	 دوران کودکی
۷۹	 نوجوانی و جوانی
۸۰	 روش‌های تربیتی اسلام
۸۲	 نقش آزادی و انضباط در تربیت کودک
۸۳	 کودک سرکوب‌شده
۸۶	 حقوق تربیتی
۸۵	 شیوه‌های اعمال تربیت
۸۶	 شیوه استبدادی
۸۸	 کمبود اعتماد به نفس
۸۸	 معلم مستبد

۸۸	آزادی و انضباط در اصول تربیت
۸۹	اصل حریت
۹۰	اصل سندیت
۹۳	فصل سوم
۹۴	مقدمه
۹۴	ژان ژاک روسو (۱۷۷۸-۱۷۱۲)
۹۷	آراء تربیتی روسو
۱۰۲	انسان در نظر روسو
۱۰۲	هدف تربیت از نظر روسو
۱۰۳	مراحل تربیت از نظر روسو
۱۰۶	آزادی و انضباط از نگاه روسو
۱۰۶	آزادی
۱۰۹	انضباط
۱۱۰	نقش آزادی و انضباط در تربیت مربی
۱۱۰	تربیت اخلاقی کودکان
۱۱۱	تشکیل اراده
۱۱۲	مربی
۱۱۲	کلاس درس
۱۱۴	طفولیت
۱۱۶	کتاب سوم
۱۱۷	کتاب چهارم
۱۱۹	کتاب پنجم
۱۲۰	امانوئل کانت (۱۷۲۴-۱۸۰۴)

۱۲۲	آراء تربیتی امانوئل کانت
۱۲۳	انسان در نظر کانت
۱۲۴	تربیت پذیری انسان
۱۲۶	اصول تربیت
۱۲۷	مراحل تربیت
۱۲۸	تربیت اخلاقی
۱۳۳	آزادی و انضباط از نگاه کانت
۱۳۶	نقش آزادی و انضباط در تربیت کودک
۱۳۹	فصل چهارم
۱۴۰	مقدمه
۱۴۰	نتیجه بحث
۱۴۹	خلاصه مطالب
۱۵۲	پیشنهادهات
۱۵۶	سخن پایانی
۱۶۰	منابع